

leid te betoo-
pporteerende
ien het hier-
steld door de
king met de
et thans zit-
en opzet be-
et komen tot
eg is tot ge-
a wortel.
ommissie wel
; zij spreken
zonderlijk te

Nog eens zeg ik: „dat mag zoo niet blijven”.
Van harte hoop ik, dat de belangstelling van de
Reformatielezers zich ook weer zal gaan richten
op die andere dingen.
Misschien is het goed, dat ik, om een stoot in
die richting te geven, maar eens begin met iets
te schrijven over:

De opwekking tot zelfbeproeving in de prediking, I.

Wie in den strijd, die in de laatste jaren onze
Kerken heeft beroerd, heeft meegedeeld, weet, dat
men mij dikwijls heeft verweten, dat ik van zelf-
beproeving niet zou willen weten.

Prof. den Hartogh heeft nogal in die richting
gewezen. Dr Kraan van Vlaardingen heeft in
Februari van dit jaar in zijn Kerkbode geschreven
over: „Valsche gerustheid”.

Hij speelt in die artikelen op hetzelfde klavier
als Prof. den Hartogh.

Men stelt het dan ongeveer aldus voor: „Da-van
Dijk leert, dat, als iemand maar in het Verbond
is, hij zich over niets meer zorg behoeft te maken;
dan is het in orde”. Dan mag hij tegen zichzelf
zeggen: „wees maar niet bang, gij zijt een bonde-
ling en dus gaat gij naar den hemel”.

Inderdaad, als ik zoo leerde, dan was ik wel een
zware ketter.

Dan zou ik immers lijnrecht ingaan tegen de
Schrift.

Alle Joden waren bondelingen; maar de Schrift
leert duidelijk, dat zij niet allen zijn zalig geworden.

Johannes de Dooper heeft hun wel klaar gezegd,
dat zij, al waren zij duizendmaal Abrahams kin-
deren, zij evenwel verloren zouden gaan, tenzij zij
zich bekeerden. Inderdaad, als ik dat leerde,
wat men mij in de schoenen schuift, dan was ik
een ketter. Maar nooit heb ik iets dergelijks ge-
leerd of er ook maar aan gedacht dat te doen.

Ook kon men dat in den kring der synodocraten
wel weten.

Broeder Scholtens van Groningen was lid van de
Synode van 1936.

Hij is lid geweest van de commissie, die de leer-
geschillen behandelde.

Daar is ook mijn standpunt ter sprake gekomen.
En, zoals hijzelf mij vertelde, daar heeft hij uit-
drukkelijk en herhaaldelijk getuigd, dat niemand
sterker dan ik stelde den eisch van persoonlijk
geloof.

Dat kan men weten, ook uit mijn eigen geschrif-
ten. Daarom is het zoo bitter onrechtvaardig, dat
men, wat ik verder schrijf, niet leest in het licht
van die wetenschap.

De fout, die men altijd weer maakt is deze. Men
heeft zijn eigen verbondsbeschouwing, die hierop
neer komt, dat alleen de uitverkorenen in het Ver-
bond zijn.

Op dit standpunt is het dus zóó, dat ieder, die
in het Verbond is, ook zalig wordt. Wanneer ik
er nu zoo sterken nadruk op leg, dat alle kinderen
der gemeente bondelingen zijn, dan trekt men daar-
uit de conclusie, dat ik zeg: „gij wordt allen zalig,
maakt u maar niet ongerust”.

Natuurlijk is dat een valsche conclusie, waardoor
men mij grootelijks onrecht doet.

Ik durf niet beweren, dat men willens en wetens
dit onrecht begaat.

Ik geloof wel, dat men werkelijk meent, dat
het zoo is.

Maar daarom is het toch nog wel grove zonde,
wat men hiermee doet. Men kon beter weten. En
dat men het niet beter weet is vrucht van onwil en
traagheid. Telkens weer heeft het mij getroffen
hoe weinig men begreep, wat wij bedoelden. Men
had het zich eenmaal in 't hoofd gezet, dat wij
dwaalleer verkondigden. Daar hield men hardnekkig
aan vast en gaf zich de moeite niet, nu eens
rustig en onbevengden zich er rekenschap van te
geven wat dan toch door ons gezegd en bedoeld
werd.

Dat is heel erg en daarmee heeft men, door ons
te beschuldigen en te veroordeelen, wel een zware
schuld op zich geladen.

Wij willen dan nu nog eens trachten helder uit-
te zetten hoe wij de dingen zien. Vooral ter
wille van hen, die misschien toch, meer dan zij zich
zelf willen bekennen, onder den indruk zijn geraakt,
van wat van de overzijde telkens tegen ons wordt
aangevoerd.

God de Heere heeft Zijn Verbond opgericht met
de geloovigen en hun zaad.

Zoo leert de Schrift het duidelijk.

Van Synodale zijde wordt ons telkens weer voor
de voeten geworpen, dat wij voor ons standpunt
geen Schriftbewijs aanvoeren. Dr Polman vooral
is daarin zeer sterk. Hij trekt het land door met
het verhaal, dat ik indertijd, bij een samenspreking,

die hij, namens de Synode met mij had, op zijn
vraag naar Schriftbewijs, geen antwoord zou heb-
ben kunnen geven.

Dat is waarlijk geen fraai doen van Dr Polman.

In de eerste plaats was dat een gesprek in be-
sloten kring, waarvan Dr Polman rapport had uit
te brengen op de Synode, maar waarvan hij zeker
geen verslag mocht doen op publieke vergaderingen.

Wie gaf hem daartoe het recht?

De Synode van Utrecht was erg kwaad als
iemand iets vertelde uit een comité-zitting van de
Synode.

Maar is het dan wel geoorloofd uit zulk een,
uiteraard geheime samenspreking te klappen en
dat nog wel in openbare samenkomsten?

In de tweede plaats, stel dat het waar was, wat
Dr Polman zegt, wat betekent dat dan nog?

Al zou ik geen enkel Schriftbewijs hebben kunnen
aanvoeren, uit den kring der bezwaarden is toch
zeker telkens weer Schriftbewijs aangevoerd? Denkt
alleen maar aan de geschriften van Prof. Greij-
danus.

In de derde plaats; ik geloof ook niets van wat
Dr Polman zegt. Ik heb van dat gesprek helaas
geen aantekening gemaakt. Maar het zou toch
al heel vreemd zijn, dat ik, terwijl ik altijd en overal
Schriftbewijs aanvoer, het juist toen niet zou heb-
ben gekund. Waarschijnlijk heeft Dr Polman mijn
Schriftbewijs niet voldoende geacht; dat zou geen
wonder zijn, want de Synode liet zich nooit over-
tuigen. Maar daarmee is niet gezegd, dat het geen
bewijs was.

Met Dr Polman heb ik te dezen opzichte maar
één ding meer van doen en dat is dit:

„Hij moet precies de vraag geven, die hij heeft
gesteld en waarop ik het antwoord zou zijn schul-
dig gebleven. Doet hij dat niet, dan verklaar ik
hem openlijk een leugenaar te zijn.

Een volgende maal dan het Schriftbewijs.

D. v. D.



„Opdat de gescheiden kerken elkaars
harteklop weer kunnen verstaan”.

Onder dezen titel plaatst de „Nieuwe Prov. Gron-
inger Crt.” indrukken van de Generale Synode te
Groningen, inzake de debatten over de samenspre-
king met de synodocratische kerken en besluit:

Prof. Schilder onderstreepte nogmaals zijn meening dat,
waar God het verzoek uit Utrecht op onze weg plaatste,
wij niet mogen volstaan met te zwijgen. De afwijzing is
niet voldoende. Hoewel diep gewond, mogen we niet de
boosheid doen zegenvieren.

Of wij ons wegwerpen? Neen. Wij staan nu voor een
dubbele verzoeking: verkeerd praten en niet praten. God
beware ons voor beide.

Professor Schilder las nu de conclusies achtereenvolgens
voor, waarna de praeses het rapport in stemming bracht.
Het werd met algemeene stemmen aangenomen. De praeses
gewaagde ontroerd van de genade, door God betoond in
het schenken van deze vergaaring, en sprak de hoop uit,
dat de gevallen besluit moge leiden tot bekeering en open-
ing des harten, opdat de gescheiden kerken elkaars harte-
klop weer kunnen verstaan. Het woord van Tazelaar:
„Gij blijft mij onvergetelijk”, dat Prof. Schilder aanhaalde,
is inderdaad nog steeds van toepassing.

A. I.

Nog eens: kerkelijk en wereldlijk recht.

De E. Th. v. d. Born laat het volgende in „Ons
Kerkblad” (provincie Utrecht) lezen:

Het is niet moeilijk om aan te toonen, dat tegen 1946
alle bezwaren wederkeren, en nog enkele andere bezwaren
er nog bijkomen. Dat is in onze pers reeds geschied.

Maar deze nieuwe verklaring moet eenvoudig het kerk-
lijk verleden van 1942—1946 afsluiten.

En 1946 moet vrij blijven van critiek.

Maar gesteld eens, dat wij nooit geleerd hebben dat alle
kinderen wedergeboren zijn, en ook nimmer geleerd heb-
ben een z.g.n. uitwendige verbondsbeschouwing, wat dan?

Tegen wie keert de Synode zich dan?

Waarom zijn wij dan uitgeworpen?

Het is zoo volkomen waar, wat de Vonk geschreven
heeft, dat wij veroordeeld zijn zonder het geven van ci-
taten uit werken der dwalenden.

De Vijf Artikelen tegen de Remonstranten zijn een aan-
klacht tegen 1942 en 1946. Onze Vaders gaven bewijzen.
Iedereen kon ze lezen en toetsen. Maar de Synode geeft
geen bewijzen en bewijzplaatsen.

Wij zijn veroordeeld bij decreet.

Gemeente, de Synode zegt het, en dus is het zoo.

Vertrouw ons nu maar, het zijn ketteren.

De wereldsche rechter veroordeelt niemand bij decreet,
maar geeft bewijzen van schuld.

Maar de kerk des Heeren zinkt hier onder den wereld-
schen rechter weg.

Ik hoop, dat allen wakker worden, en eindelijk eens om
bewijzen gaan vragen.

Tot zoover de v. d. Born.

Maar het vragen van bewijzen zal wel uitblijven.
Men is het station al voorbij.



VERSLAG DER GENERALE SYNODE VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDER- LAND (ONDERH. ART. 31 K.O.) TE GRONINGEN, IV.

Na Dinsdag den geheelen dag in commissies ver-
gaderd te hebben, werd Woensdag 22 Mei een korte
openbare vergadering gehouden, waarin besloten
werd de zaak der eenheid den volgende dag in open-
bare zitting te behandelen. De „Church of Scot-
land” had een schrijven gezonden, waarin met leed-
wezen kennis gegeven wordt dat om praktische
redenen aan het voornemen om een afgevaardigde
te zenden geen gevolg kan worden gegeven.

In de zitting van Donderdag wordt eerst voor-
lezing gedaan van een brief van ouderling A. Schil-
der, waarin deze bericht geeft van verhinderd en
toezending verzoekt van alle concept-rapporten.

Bij appèl-nominaal blijkt ouderling Schilder ver-
vangen door zijn secundus ouderling P. Groen van
Rotterdam.

Op voorstel van het Moderamen wordt vervol-
gens een regeling getroffen omtrent de evenredige
verdeling van de reiskosten van de afgevaardig-
den. Het ressort Groningen-Friesland zal 30 % van
de kosten dragen, Drenthe 7½ %, Overijssel-Gelder-
land 22½ %, Noord-Holland 7½ %, Zuid-Holland
15 % en Zeeland, N. Brabant en Limburg 5 %.

Dan is het woord aan Prof. Dr K. Schilder als
rapporteur van Commissie II. Het rapport, waar-
van de voorlezing meer dan twee uren vordert,
bestaat uit twee deelen. Het eerste deel gaat uit-
voerig in op het verzoek dat van de zijde der ker-
ken, die zich ook na 1944 blijven aandienen als „De
Gereformeerde Kerken van Nederland” tot deze syn-
ode is gericht om tot herstel der kerkelijke een-
heid samen te spreken. Het betoogt dat een naïef
aanvaarden van de uitnodiging — gezien den tekst
van het daarachter liggende besluit — ongeoorloofd,
onschiftuurlijk, schadelijk en zinloos zou zijn. De
synode kan geen genoegen nemen met een gedach-
tenwisseling, die zich beperkt tot enkele leerpunten
en die de eigenlijke oorzaken der scheuring ver-
mijdt en miskent.

In het tweede deel wordt aangetoond dat de ge-
dragenen der synode-Berkouwer en de synode-
Duursema „ons niet ontslaan van de roeping, waar
mogelijk te getuigen voor het recht en de waarheid
Gods, ook tegenover haar opvolgster en tegenover
wie zich door haar laten gezeggen”, evenals tegen-
over de buitenlandsche kerken en onze eigen kerken
en leden.

Tegenover hen die meenen dat een samenspreking
tot herstel der eenheid in de gegeven situatie in
strijd is met den eisch der Schrift, wijst het rapport
op de houding van den Apostel Paulus, die groote
droefheid had vanwege zijn broeders, zijn verwan-
ten naar het vleesch, die eens met hem tot denzelf-
den bondskring behoord hadden, maar die onge-
houden hadden zijn geestelijke broeders te zijn. Al
ontziet de Apostel zich niet van „honden” en van
„versnijding” te spreken, toch laat hij er naar zijn
ontrouwe broeders tot jaloeschheid te verwekken.
Indien wij God bidden om een gezoende deur, dan
dient zich bij zulk een gebed ook de daad te voegen.

Dit brengt de commissie tot het advies dat in
positieve zin worde gereageerd op het verzoek der
„synode-Duursema”. Nadat tenslotte in het rapport
nog gesproken wordt over de wijze, waaraan zulke
positieve reactie moreel zal zijn en gewezen is op
de noodzakelijkheid dat het thema van de gedach-
tenwisseling in eerster instantie zijn moet datgene
wat ons werkelijk scheidt, komt het rapport tot de
volgende conclusie:

CONCLUSIES INZAKE KWESTIE SAMENSPREKING.

De Generale Synode van de Gereformeerde Ker-
ken in Nederland, vergaderd te Groningen anno
Domini 1946.

kennis genomen hebbende,

1e. van de mededeeling, haar gedaan namens de
te Utrecht in 1946 bijeen gekomen zich noemende
„Generale Synode van de Gereformeerde Kerken
in Nederland”, dat laatstgenoemde deputaten be-
noemde met opdracht, „contact” óók met onze
kerken „te zoeken”, teneinde met eventueel onzer-
zijds te benoemen deputaten „samen te spreken”,
„om gezamenlijk voorstellen te ontwerpen, welke
leiden tot overeenstemming inzake leerpunten”, die

hare en onze kerken „tot nu toe scheiden“;

2e. van een namens deze deputaten tot onze synode gericht desbetreffend verzoek;

3e. van de uit de kerken te dezer zake bij haar ingekomen stukken;

gelet op het feit, dat tevoren door bedoelde Utrechtsche vergadering aan dit haar besluit algemeene bekendheid is gegeven, gevoelt zich gedrongen, hare zijds dienaangaande het navolgende onder de algemeene aandacht te brengen:

A.

I. Ten aanzien van bovenbedoeld tot haar gekomen verzoek CONSTATEERT de synode allereerst:

dat de Utrechtsche vergadering in haar plan van samenspreking ten onrechte de werkelijke oorzaken der tusschen hare en onze kerken geslagen breuk ten eenenmale verzwijgt en buiten beschouwing doet blijven. Immers:

a. haar voorgangsters hebben aanstaande en reeds dienende ambtsdragers geweerd of geschorst, resp. afgezet of met hun kerk buiten het door haar eerst geschonden en daarna verbroken kerkverband geplaatst, onder andere, omdat zij, hoewel daartoe geprest, aan bepaalde in 1942 vastgestelde (en thans deels reeds vervangen) leeruitspraken, welke aan de drie formulieren van eenigheid waren toegevoegd, niet de eere van zoodanige formulieren vermochten toe te kennen;

b. ook hebben zij van ambtsdragers geëischt, mede te werken aan de uitvoering van besluiten, die dezen in strijd met de Kerkenordening noemden, en ook nadat daarvan het bewijs geleverd was, in het stellen van dezen eisch volhard;

c. in haar handeling met deze aanstaande of reeds dienende ambtsdragers hebben deze vergaderingen uitdrukkelijk en bij herhaling verklaard, dat het niet, en dus ook niet tijdelijk, geoorloofd was binnen het kerkverband te blijven en haar besluiten (met inbegrip van die, betreffende de thans ten deele vervangen leeruitspraken) niet uit te voeren;

d. integendeel hebben zij, hoewel te voren wetende, dat deze ambtsdragers of aanstaande ambtsdragers zich niet in staat en niet gerechtigd achtten, niets te leeren, dat met deze (ook met de thans vervangen) uitspraken niet ten volle in overeenstemming was, toch van hen de belofte van alzóó wel te leeren uitdrukkelijk geëischt;

e. en toen deze aanstaande of geordende ambtsdragers respectievelijk hun kerkeraden, weigerden het kerkverband te verbreken, hebben zij hen buiten het kerkverband geplaatst, of in de ambtelijke bedieningen geschorst dan wel afgezet, en der afsnijding waardig gekeurd, alzóó hen in Gods Naam bindende óók aan een formule, die thans reeds door een andere vervangen is;

f. in al dezen handel hebben zij de aangenomen Kerkenordening herhaaldelijk op onderscheidene fundamentele artikelen geschonden, en gevorderd, dat openlijk leedwezen zou worden betuigd over een langs den kerkelijken weg ingediende klacht tegen deze schennis;

g. maar van deze en diergelijke voor de breuk werkelijk verantwoordelijke toelatingsen van binnende kerkrechtelijke theorieën zwijgt de uitnoodigende vergadering ten eenenmale, als zij het onderwerp bepaalt ter zake waarvan door de wederzijdsche deputaten voorstellen zouden moeten worden ontworpen.

II. De Synode OVERWEEGT hierbij:

a. dit onttrekken van de kerkrechtelijke oorzaken der breuk aan de algemeene aandacht is des te meer bedroevend, omdat onzerzijds bij herhaling met nadruk is verklaard, dat hiermede Christus' Koningschap over zijn aan alle menschenheerschappij onttrokken kerken aangetast, menige uitspraak onzer Geloofsbelijdenis verloochend, en de goede trouw in de kerkelijke samenleving (o.a. volgens artikel 31 der Kerkenordening) geschonden is;

b. „herstel“ van een gebroken „eenheid“ is onmogelijk, zoolang zij, wien zulks aangaat, de werkelijke oorzaken der breuk onttrekken aan het gesprek over de breuk;

c. een aandeel nemen in deze zondige verlaten van den bodem der feiten zou den Heiligen Geest nu ook onzerzijds bedroeven, wijl Gods Woord alleen voor het werkelijke leven beloften geeft en de verlossing alleen uit de bestaande ellende ons wil uitvoeren;

d. zulk handelen ware dus in strijd met Gods gebod ter zake van alle wezenlijk herstel eener geslagen breuk, zou de van Hem geëischte vrijmaking der kerken in den weg staan, en de eenvoudigen binnen en buiten onze kerken ook zelve misleiden en afvoeren van het pad der gehoorzaamheid, dat is: der waarachtige eenheid.

B.

I. De Synode CONSTATEERT vervolgens:

dat de Utrechtsche vergadering in haar plan van samenspreking ten onrechte er van uitgaat, dat het „leerpunten“ (iets anders dan: leer-uitspraken) zijn, die hare en onze kerken tot nu toe scheiden. Immers:

a. leer„punten“ kunnen nimmer scheiding brengen; dit kunnen slechts leerinhouden;

b. in onderscheiding van de te Utrecht vertegenwoordigde kerken hebben de onze geen andere leerinhouden dan die, welke overeenkomstig Gods Woord in de Drie Formulieren van Eenigheid zijn vervat;

c. nimmer plaatsten onze kerken tegen-uitspraken tegenover de nieuwe uitspraken, welke de synode der uitstootende kerken in 1942 aan de drie Formulieren van Eenigheid heeft toegevoegd;

d. waar de kerkrechtelijke beschouwingen en misslagen der uitstootende kerken haar in strijd brengen óók met de gereformeerde geloofsbelijdenis en daarna conforme leerinhouden, volstaan onze kerken óók daartegenover met bloote handhaving dezer geloofsbelijdenis.

II. De Synode OVERWEEGT hierbij:

a. „herstel“ van een gebroken „eenheid“ is onmogelijk, zoolang zij, wien zulks aangaat, hun „nood en ellendigheid niet recht en grondig kennen“;

b. een voortbouwen op den fictieven grondslag der tot onze synode gekomen uitnoodiging zou deze rechte en grondige kennis nu ook voor ons deel alleen maar verhinderen;

c. het zou dus wederom een struikelblok zijn op den weg naar het beoogde herstel.

C.

I. De Synode CONSTATEERT in de derde plaats:

dat de Utrechtsche vergadering onvolledig was in de mededeeling aan ons van haar „inzake het herstel der Kerkelijke eenheid“ genomen „beslissing“. Immers:

a. hetgeen van deze beslissing officieel ter kennis van onze synode is gebracht, is slechts een gedeelte van hetgeen zij bijkans publicatie van haar moderamen te dezer zake aan anderen en ook aan „de buitenlandsche kerken“ heeft medegedeeld;

b. uit het niet aan onze synode bekend gemaakte onderdeel van haar desbetreffend besluit blijkt, dat de Utrechtsche vergadering de kerkeraden van haar verband wees op hun roeping o.a. om een breuk, die plaatselijk geslagen mocht zijn, te heelen en hun aanbeval, daarbij in overleg te treden met dezelfde deputaten, als die, zoo mogelijk, ook met de deputaten van onze synode hebben saam te spreken en voorstellen te ontwerpen, welke uiteindelijk aan de respectieve synodes zouden voor te leggen zijn.

II. De Synode OVERWEEGT hierbij:

a. verwacht moet worden, dat alzóó de plaatselijk tot de onderhouding van art. 31 K.O. weerkeerde kerken en kerkeraden langs indirecten weg zullen beïnvloed worden door dezelfde deputaten, als welke overleg willen plegen óók met deputaten onzer synode, en dit terzelfder tijd; reeds tevoren trouwens is zulke geschied;

b. de „leiding“, die van de tot een samenspreking ons uitnoodigende Utrechtsche vergadering uitgaat, zal zulk een indirecte beïnvloeding van onze plaatselijke kerken doen geschieden, ook geheel afgezien van wat in dit gezamenlijk overleg met onze eventuele synodale deputaten zou worden voorgesteld, en zonder het resultaat van dit eventueel gezamenlijk overleg af te wachten;

c. de verwachting is niet ongegrond, doch werd uit recente feiten reeds thans gerechtvaardigd, dat in de door de Utrechtsche deputaten zijdelings beïnvloede plaatselijke samensprekingen althans voor een deel de kerkrechtelijke vragen zullen worden aan de orde gesteld, welke volgens den tekst van de beslissing der Utrechtsche vergadering zullen blijven staan buiten het kader der door de eventueel in samenspreking bijeen komende synodale deputaten, en buiten het raam der door hen gezamenlijk te ontwerpen voorstellen;

d. dit dubbele optreden der Utrechtsche deputaten zou derhalve een wig kunnen drijven tusschen onze kerken enerzijds en haar synode anderzijds; een doen, dat de voorgangster der Utrechtsche vergadering, toen zij het bij den door haar allereerst geschorsten ambtsdrager meende op te merken, een schorsingswaardige zonde noemde, en als zoodanig meende te moeten „straffen“;

e. het zou de aandacht van de kerken en van haar ambtsdragers afleiden van de toch zoo eenvoudige waarheid, dat de geschiede schorsingen, en weringen, en uitstootingen uit het kerkverband allen kerken aangaan; alsmede van het feit, dat de geschorste hoogleraren in dienst van alle kerken stonden, zoodat hun schorsing al die kerken evenzeer regardeert als die van plaatselijk dienende ambtsdragers;

d. critieklooze inwilliging van het verzoek der Utrechtsche vergadering volgens zijn officieelen tekst zou derhalve onze synode schuldig stellen tegenover de plaatselijke kerken, die in verzoeking worden gebracht den kerkelijken weg te verlaten terwille van vergaderingen, die zelve wegens een vermeend verlaten van den kerkelijken weg velen schorsten of afzetten of buiten het kerkverband plaatsten, of in zoodanige „tuchthandeling“ bewilligen; en zou dezerzijds de „eenheid van handelen“ verbreken, op behoud waarvan men aan gene zijde ook thans nog zoozeer bedacht blijft.

D.

I. De Synode CONSTATEERT in de vierde plaats:

dat de Utrechtsche vergadering in haar tot ons gekomen uitnoodiging de bestaande verhoudingen tusschen hare en onze kerken miskent onder gelijktijdige verhinderend van haar fundamentele gezeging. Immers:

a. zij spreekt ons aan als „(wel)eerwaarde broeders“, doch handhaaft tegelijk openlijk het goed recht der handelingen van haar onmiddellijke voorgangster, welke de door ons blijvend erkende ambtsdragers voor God en menschen tentoonstelde als bedrivers van een openbare grove zonde, welke den bedraver bij de wereld eerloos en in de kerk der afsnijding waardig doet zijn; zij dient ons derhalve nog steeds aan als „verrotte leden van de kerk“;

b. zij wil met ons spreken „op basis van de H. Schrift en de Drie Formulieren van Eenigheid“, doch tegelijk verklaart ook zij zelve dat ieder, die de bindende uitspraken van 1942 verwierp, met de confessie in strijd kwam; een yonnis, dat allereerst ettelijke door ons blijvend erkende ambtsdragers treft, doch voorts ook al onze kerken veroordeelt, en ook deze onza synode, welke, ziende, dat deze ambtsdragers volhardten in hun gevoelen, niettemin hen ontvangt en erkent als getrouw aan Schrift en belijdenis;

c. zij wil met ons samenspreken inzake „leerpunten“, die volgens haar voorstelling haar kerken en de onze scheiden, doch heeft bij voorbaat, zonder ook maar een enkel van haar sinds 1942 aanvaarde nieuwe leerinhouden (of de scheuring veroorzakende kerkrechtelijke theorieën en praktijken) disputabel te stellen, en ook zonder de resultaten van een eventueel gemeenschappelijk overleg af te wachten, een „nieuwe verklaring als kerkelijke leeruitspraak“ vastgesteld, welke in haar kerken, en dus ook voor haar deputaten „bindend gezag heeft“, als „gedaan op grond van Schrift en belijdenis“; terwijl zij bovendien verklaarde, „dat de zakelijke inhoud der betreffende uitspraken van 1905 en 1942, welke onzerzijds niet als bindend konden worden aanvaard, „niet prijs gegeven mag worden“.

II. De Synode OVERWEEGT hierbij:

a. miskenning van bestaande verhoudingen betekent principieele verhinderend van haar sanering;

b. een samenspreking over vragen, die, vlak vóór de uitnoodiging tot samenspreking, wederom in den stelligsten vorm en met bindend effect beantwoord zijn door de uitnoodigende partij in dier voege, dat zij een van haar eigen antwoord afwijkende mening bij voorbaat als dwaling en als gezagsmiskening proclameert, is juist door deze uitnoodigende partij zelf in feite zinloos gemaakt.

E.

De Synode CONCLUDEERT uit hetgeen sub A—D is opgemerkt,

dat inwilliging van het tot haar gekomen verzoek in den daaraan bijkans zijn tekst gegeven vorm van Godswaag ons verboden wordt als zondig, schadelijk, gevaarlijk en zinloos.

F.

I. Intusschen CONSTATEERT de Synode,

dat het feit zelf, dat zij die het kerkverband hebben geschonden, en gebroken, thans langs indirecten en directen weg

a. de samenspreking vergaderen binnen be-vele geloof- doorzien e- Gods troos
b. als i- gekomen der sche- van de d- dus een we- gegaan, d- God den a- op den we-
c. de i- selijke ker- onzerzijds
d. de d- vergaderin- ten onrech- zoek bij on- houden — menische band heb- broken, pla- buitenlands- moeten ges- haar verb- van onzerz-

II. De S-
a. onze I- boven gen- woordelijk- genover w- tenlandsche
b. een E- tot onze S- kunnen w- van het ver- aan de v- kerken kom- Schrift en
c. bij de- ping in de- strijd tot b- mogen de k- laties over- al of niet- door het on- wil, hetwel- verdriet“ v- bondsgeme- de vreugde- leerscheide- :14), door- van des H- 3:8), waar- aan de ker-

Uit hetge- de synode:
d- uit- toc- zal-
Ten aanz- reactie spre- overwogen-
a. onzerz- de Utrechts- grepen, en- andere conc- aangaf, vo- gesteld;
b. met he- gelijk ook r- de dragers- kunnen me-
c. aangez- king van c- algemeene- cipieele“ af- roeping van- ondernemen- blijven tot s- geheel van- publiceeren;
d. deze co- met een ven-

kerken en van
roch zoo een-
schorsingen,
kerkverband
het felt, dat
dienst van
orsing al die
an plaatselijk

verzoek der
n officieelen
uldig stellen
in verzoeking
e verlaten ter-
gens een ver-
weg velen
kerkverband
deling" bewil-
enheid van
van men a a n
bedacht blijkt.

in de vierde
ring in haar
g de bestaan-
nare en onze
ktijdige ver-
menteele ge-

waarde broe-
lijk het goed
delijkje voor-
vond erkende
hen tentoon-
grove zonde,
loos en in de
; zij dient ons
leden van de

sis van de H.
Eenigheid",
dat ieder, die
wierp, met de
dat allereerst
ambtsdragers
n veroordeelt,
nde, dat deze
roelen, niette-
getrouw aan

inzake „leer-
haar kerken
oorbaat, zom-
ds 1942 aan-
scheuring ver-
en praktijken)
de resultaten
overleg af te
ds kerkelijke
haar kerken
indend gezag
hrift en helij-
rde, „dat de
tspraken van
als bindend
gegeven mag

bij:
oudingen be-
haar sanee-

die, vlak vóór
wederom in
effect beant-
artij in dier
twoord afwij-
ning en als
st door deze
inloos ge-

etgeen sub A

haar gekomen
ons zijn tekst
te ons verbo-
delijk, gevaar-

Synode,
het kerkver-
en gebroken,
directen weg

zeggen het te willen herstellen, en in aan-
sluiting aan dit hun zeggen reeds eenzijdig
tot het nemen van bepaalde maatregelen
zijn overgegaan, haar, gehoord de kerken,
noopt tot een eigen initiatief. Immers:

a. de tekst der onderhavige uitnodiging tot
samenspreking is weliswaar door de Utrechtsche
vergadering onschriftuurlijk gesteld, doch
binnen het geschonden verband zijn er niettemin
vele geloovigen, die de fouten van dezen tekst niet
doorzien en wier gebeden met de onze komen voor
Gods troon;

b. als in den gepubliceerden tekst der tot ons
gekomen uitnodiging de eigenlijke oorzaken
der scheiding worden onttrokken aan de aandacht
van de dragers van het ambt aller geloovigen, en
dus een wezenlijk herstel van de breuk wordt tegen-
gegaan, dan plaatst, voor wat ons deel betreft,
God den arbeid tot herstel van deze schade thans
op den weg onzer kerken;

c. de indirecte beïnvloeding van onze plaat-
selijke kerken door de Utrechtsche deputaten vraagt
onzerzijds tegenweer;

d. de directe beïnvloeding door de Utrechtsche
vergadering van de buitenlandsche kerken, welke
ten onrechte, zonder ook maar eenig nader onder-
zoek bij ons in te stellen, verband zijn gaan onder-
houden — blijkens een aangekondigde z.g. oecu-
menische „synode" — met hen, die het kerkver-
band hebben geschonden en wederrechtelijk ver-
broken, plaatst ons voor de vraag, of niet deze
buitenlandsche kerken onzerzijds in de gelegenheid
moeten gesteld worden, de helaas ondoordacht door
haar verbroken correspondentie na kennismaking
van onzerzijds te publiceren stukken te herstellen.

II. De Synode OVERWEEGT hierbij:

a. onze kerken hebben ten aanzien van de hier-
boven genoemde arbeidsmogelijkheden de verant-
woordelijkheid tegenover haar eigen leden, en te-
genover wie haar verlieten, en tegenover de bui-
tenlandsche kerken van Godswege te aanvaarden;

b. een bloot afwijzende houding tegenover het
tot onze synode gerichte verzoek zou aanleiding
kunnen worden tot verder uitstel der herstelling
van het verbroken kerkverband in gehoorzaamheid
aan de van Godswege tot ieder lid der gebonden
kerken komende roeping tot vrijmaking van tegen
Schrift en Kerkenordening strijdende besluiten;

c. bij de bepaling van haar eigen concrete roe-
ping in de gegeven situatie van den kerkelijken
strijd tot bewaring van de eenigheid des Geestes,
mogen de kerken zich niet laten leiden door specu-
laties over Gods verborgen raad ten aanzien van
al of niet te verwachten bekeering, doch alleen
door het onderricht aangaande Zijn geopenbaarden
wil, hetwelk ons zegt, dat tegenover het „groot
verdriet" vanwege „broederen" die eertijds in ver-
bondsgemeenschap met ons leefden (Rom. 9:2, 3),
de vrede moet en kan staan van het „tot ja-
lerschheid verwekken van ons vleesch" (Rom. 11:
14), door het letten op een voor de verkondiging
van des Heeren recht „geopende deur" (Openb.
3:8), waar immer zulk een „geopende deur" mocht
aan de kerk op haar gebed „gegeven" zijn.

G.

Uit hetgeen in sub F gezegd is, CONCLUDEERT
de synode:

dat ook op de in haar vorm verwerpelijke
uitnodiging der Utrechtsche vergadering
toch om 's Heeren wil in positieven vorm
zal te reageeren zijn.

H.

Ten aanzien van de wijze van zulke positieve
reactie spreekt de synode op grond van hetgeen
overwogen werd, uit:

a. onzerzijds zal de mogelijkheid van contact met
de Utrechtsche deputaten dienen te worden aange-
grepen, en de weg tot zulk contact, mits onder
andere condities dan de Utrechtsche vergadering
aangaf, voor wat ons betreft te worden open
gesteld;

b. met heel dezen eventueel te verrichten arbeid,
gelijk ook met het thans te nemen besluit, zullen
de dragers van het ambt aller geloovigen moeten
kunnen meeleven, met name in hun gebeden;

c. aangezien in dezen tegenover velerlei onttek-
king van de eigenlijke punten-in-geding aan de
algemeene aandacht in de allereerste plaats prin-
ciplele afbakening der wederzijdsche posities
roeping van alle hierbij betrokkenen is, zal de te
ondernemen arbeid voorloopig beperkt dienen te
blijven tot schriftelijke correspondentie, die in haar
geheel van den aanvang af beiderzijds zal zijn te
publiceren;

d. deze correspondentie worde onzerzijds geopend
met een verkondiging van het Woord en dus ook

van het recht des Heeren ten aanzien van de aan
de orde te stellen onderwerpen;

e. de arbeid ter vrijmaking van de kerken mag
daardoor niet worden vertraagd.

I.

Op grond van het sub A—H gezegde, BESLUIT
de Synode:

a. aan de Utrechtsche deputaten te melden, dat
onze synode bereid is, met hen door deputaten in
verbinding te treden;

b. in dit antwoord tevens te hunner kennis te
brengen, de onoverkomelijke bezwaren, die onzer-
zijds bestaan tegen de aanvaarding van de door
de Utrechtsche vergadering terzake van de ver-
langde ontmoeting gestelde bepalingen, welke ken-
nisgeving zal geschieden onder toezending van af-
schriften van dit gelijktijdig te publiceren rapport;

c. in afwachting van het antwoord der Utrecht-
sche deputaten een achttal deputaten (met drie
secundi) te benoemen, met ruime opdracht voor
wat thema en wijze der ontmoeting betreft, doch
onder bepaling:

1e. dat het thema der gedachtenwisseling primair
zal moeten zijn het geheel der uit de officieele
stukken reconstrueerbare eigenlijke oorzaken der
geslagen breuk;

2e. dat de gedachtenwisseling voorshands alleen
schriftelijk geschiede, en door beide partijen gepu-
bliceerd en in de kerkelijke archieven gedeponeerd
worde;

d. ongeacht dit antwoord aanstonds aan deze
deputaten opdracht te geven, in samenwerking met
de daartoe gedeputeerde leden van het moderamen
dezer synode, een openbaar getuigenis op te stel-
len, waarin, mede ter afwering van de schade, die
de vrijmaking der kerken anders stellig beloopt
zou, de consciëntie der geloovigen wordt opgewekt
in dezen;

e. van de eventueel te voeren correspondentie den
volledigen tekst en van de daarna eventueel vol-
gende mondelinge besprekingen een door alle par-
ticipanten ondertekend résumé toe te zenden aan
de kerkeraden en dit terstond na verschijning;

f. deputaten te machtigen om, indien zij bijeen-
roeping eener tusschentijdsche synode wenschelijk
mochten achten, hiervan onder aanwijzing van de
gronden voor dit hun gevoelen, aan de kerkeraden
en eventueel daarenboven ook aan classes en par-
ticuliere synodes mededeeling te doen;

g. van alle te dezer zake verschijnende stukken,
inclusief dit rapport, afschrift te zenden aan de
tot op 1944 met ons correspondentie voerende
buitenlandsche kerken, aan de Christelijke Gerefor-
meerde Kerk in Nederland en aan de Protestant
Reformed Church in Amerika.

Voor den aanvang der bespreking van dit rap-
port, wordt nog voorgelezen een schrijven van ouder-
ling L. Berk van Breda, lid van Commissie II, waarin
deze als zijn mening te kennen geeft dat het op-
heffen van de bestaande scheiding niet in den weg
van samenspreken mag plaats hebben. Die schei-
ding mag z.i. alleen opgeheven worden in den weg
van bekeering en wederopnemings in de gemeente
en daarom is dit geen zaak van een synode of van
deputaten maar een zaak van de kerkeraden der
plaatselijke gemeenten.

De bespreking beweegt zich in hoofdzak om de
vraag of een gedachtenwisseling tot herstel der
eenheid — zooals door de commissie voorgestaan
— in het licht der Heilige Schrift en in de gegeven
situatie geoorloofd is. De vraag wordt gesteld of
de weg van samenspreking met herders, die de
schapen op doolwegen geleid hebben, de weg is
welke door de Schrift wordt aangewezen. Moet er
niet veeleer zijn ambtelijk vermaan tot de dwalende
schapen om zich aan de leiding der ontrouwe her-
ders te onttrekken en door terugkeer zich te be-
keeren van hun dwaalweg?

In zijn antwoord vindt de rapporteur Prof. K.
Schilder gelegenheid de argumenten van het rap-
port toe te lichten en te verduidelijken. Wij weten
niet of de Heere ons hier een geopende deur geeft,
maar wij mogen deze gelegenheid om te getuigen
voor het recht en de waarheid Gods niet verzu-
men. Wij mogen niet zeggen dat de stap van de
synode-Duursema ons niet aangaat. Wij moeten
ook oppassen voor de stem van ons eigen vleesch,
dat smartelijk gewond is door de daden van hen,
die ons uitwierpen. Ons vleesch mag ons niet ver-
hinderen gebruik te maken van een deur, die de
Heere mogelijk voor ons opent. Ook moeten wij
afzien van elke speculatie of een samenspreking
wel nut heeft. Deze dingen liggen in de hand Gods.

Nadat de conclusie nog weer in haar geheel is
voorgelezen en artikelsgewijze is behandeld, wordt
deze door de synode met algemeene stemmen aan-
vaard.

HERSTEL.

O Heer, voor Wien mijn kleinste daad
in eeuwigheid geschreeven staat.
Voor Wien ik mijn geringste plicht
tot vloek of zaligheid verricht.

Voor Wien ik steeds mij schuldig weet
in wat ik zeid' of dacht of deed.
Maar Wiens gena mij tegenblijkt
uit alles, waar mijn hart van zingt.

Die, wat mijn boosheid heeft ontwricht,
hebt opgetrokken in Uw licht.
En 't leven, van verderf gered
in zulk een wond're glans gezet.

Wanneer Gij mij uit dit bestaan
Uw woning eens doet binnengaan,
dan deel ik eeuwig in Uw feest,
als was het al volmaakt geweest!

De Praeses neemt daarna het woord en wijst op
het gewicht en de betekenis van het besluit dat
thans gevallen is. Door Gods genade was hier een
volkomen eenparigheid en een verrassende eenstem-
migheid. Hier is geworfeld om het licht van Gods
Woord en in dit alles sprak het broederhart en
trok de profetische broederband. Wij beluisterden
het profetische broederwoord dat roept tot het
hart van hen, die ons onvergetelijk zijn.

Ons gebed klimme nu op tot den Heere: Laat
Uw werk aan Uwe knechten gezien worden en
Uw heerlijkheid aan hunne kinderen.

Da F. de Vries van Den Haag wil nog graag
uiting geven aan het gevoel van dankbaarheid en
bewondering dat hem vervulde toen hij Prof. Schild-
der hoorde pleiten voor het openen van een ge-
dachtenwisseling met de broeders van de overzijde.
Ongetwijfeld heeft Prof. Schilder veel moeten over-
winnen voor hij spreken kon zooals hij nu gedaan
heeft en spreker is bijzonder dankbaar voor het
woord dat Prof. Schilder in de commissie heeft
gezegd, n.l. dat wij bij een eventuele gedachten-
wisseling heel weinig willen zeggen over de schor-
singen en de geschorsten, maar heel veel over de
kerkrechtelijke theorieën die daarachter liggen.

Tot deputaten voor de samenspreking worden
benoemd: de professoren Greijdanus, Schilder en
Holwerda, de predikanten Dockes, H. J. Schilder
en Visé en de ouderlingen H. J. Kouwenhoven en
P. Groen.

Tot secundi worden benoemd Prof. Veenhof, Ds
C. Vonk en ouderling A. Zijlstra.

De eerstvolgende openbare zitting zal D.V. plaats
hebben op 4 Juni v.m. 9 uur. In behandeling zal
dan komen het rapport over art. 13 K.O.

GEREF. KERKEN

(Onderhoudende Art. 31 K.O.).

Tweelst te:

Harlingen, F. Boonstra te Leens en G. A. Hoekstra te
Bedum.

Beroepen te:

Alkmaar, in comb. met Broek op Langendijk, C. G. Bos te
Uithuizenmeeden.
Mussel (Gr.), K. Drost, cand. te Enschedé.
Enschede, A. Veldman te Leiden.
Nierzijl in comb. met Kommerzijl, K. Drost, cand. te
Enschede.
Berkel-Rodenrijs, W. J. van Otterloo te Zuidhorn.

Bedankt voor:

Hilversum, A. Veldman te Leiden.

— ADRESSEN. Alkmaar: Het adres van de Geref. Kerk
is thans W. Root, Bisschop Bottemannestraat 40.

— LEERDAM. Het afscheid van Ds Visé van de ge-
meente te Leerdam is bepaald op Zondag 9 Juni (Pinksteren).
De intrede van den beroepen predikant Ds 't Hart van
Wapenveld is bepaald op Zondag 7 Juli '46.
Bevestiging zal plaats vinden des morgens door Ds G.
Visé, de intrede in den namiddagdienst.

— HOOFDDORP. Ook in Hoofddorp is men thans tot
vrijmaking overgegaan.

Nadat een aantal leden van de kerk zich tot den kerkeraad
gewend hadden met de opwekking zich vrij te maken van
de verkeerde Synode-besluiten en de kerkeraad hierop niet
was „ingegaan", heeft men krachtens het ambt der geloov-
vigen zich vrijgemaakt, gehoorzaam zijnde aan den Koning
der kerk, Jezus Christus.

Zondag 19 Mei werden de eerste diensten gehouden (onder
leiding van den kerkeraad van Haarlemmermeer o.z.), waarin
voorging Ds Lanting, em. pred. te Heemstede.